

Styrkin er avgerandi

Stjórin í Tryggingarfelagnum heldur, at tað hevur alstóran týðning fyri føroysku kappingarstøðuna, at vit hava ein figgarliga sterkan aktør á marknaðinum

Gunnar í Liða er sannførdur um, at tað hevur alstóran týðning fyri føroyska tryggingarheimin, at vit hava eitt kapitalsterkt tryggingarfelag

TRYGGING

Jákup Mørk

Við eini samlaðari eginogn omanfyri milliardina, er einki at siga til, at nógv spurnartekin verða sett við Tryggingarfelagið Føroyar. Ikki minst, nú tosað verður um einsskiljing av almennum ognum.

Tryggingarfelagið var jú í síni tíð grundað á eitt samhaldsfast prinsipp millum tryggingartakararnar, og tí kunnu spurnartekin verða sett við, hvør skal hava ágóðan, verður felagið privatiserað. Ein spurningur, sum fyrrverandi stjórin í Føroya Banka, Jørn Astrup Hansen, eisini nam við í vinnukronikk í mikudagsútgávu okkara.

Har staðfesti Astrup, at leiðslan í Tryggingarfelagnum hevur innkapslað eina millardaogn hjá føroysku tryggingartakarunum í eitt holdinfelag. Ein ogn, sum er uppspærd gjøgnum 56 ára monopolstøðu. Og ein ogn, sum í veruleikanum er púasta óneyðug, tá Tryggingarsambandið jú var grundað á samhaldsføstu heftingina millum tryggingartakararnar.

Styrkin er tryggin

Gunnar í Liða er forstjóri í Tryggingarfelagnum, og hann tykist vera grundleggjandi ósamdur í, at stóra eginognin hjá felagnum er óneyðug.

– Hjá okkum hevur tað sera stóran týðning, at talan er um eitt sterkt tryggingarfelag. Sjálvt tryggingarvirkseimið hevur í nógv ár ikki kastað tað stóra avlopið av sær, og tí er sera umráðandi, at vit hava eitt annað bein at standa á.

Meinar tú tá við, at tit krossa virkisøkini í eini »ólógligari« kappingarstøðu?

– Als ikki. Men tað gevur tann trygggleika, at felagið ikki fer nakran veg, fyri tað um vit uppliva eitt bakkast ella tvey. Júst tann styrkin – at standa ímóti – er øgiliga týðningarmikil hjá okkum.

– Og eg haldi eisini, at tað hevur týðning fyri tann samlaða føroyska tryggingarheimin. Tú skalt eisini minnast til søguliga gongdina á føroyska tryggingarmarknaðinum. Her bleiv kappingin latin upp fyri nøkrum árum síðani, og ta avgerðina fegnast vit eisini um.

– Men júst tí kappingin varð latin upp, var tað sera umráðandi, at vit høvdu ein sera sterkan aktør á marknaðinum. Eg vil ikki siga, at tað hevur hildið øðrum burtur. Men soliditeturin hjá okkum hevur víst møguliga áhugaðum íleggjarum, at teir ikki kunnu troka alla føroyska kapping burtur, bara við at dumpa prísir í einum tíðarskeiði.

Teir vita, at tað ikki er ein gongd leið, og tí hava vit ikki uppliva ta støðuna, sigur Gunnar í Liða.

Hava ikki okrað

Ein annar spurningur er so, hvørt tað er rætt mótvegis tryggingartakarunum, at Tryggingarfelagið í hálva øld hevur havt somikið stór yvirskot, at tað hevur borið til at samlað eina slíka eginogn.

Stóri spurningurin her vil altíð vera, um Tryggingin ikki í nógv ár hevur havt nakrar alt ov høgar prísir – takkað verið monopolsstøðuni. Eitt nú kostar tað í dag tað sama at tryggja ein spildurnýggjan bil, sum tað fyri 20 árum síðani kostaði at tryggja ein brúktan bil. Men heldur ikki hesum er Gunnar í Liða samdur í.

– Sjálvandi broyttist prísstøðan nakað, tá kappingin varð opnað. Men eg haldi ikki, at talan hevur verið um nakrar okursprísir.

– Tekur tú biltryggingarnar sum dømi, so er tað rætt, at prísurin á hesum hevur verið fallandi. Men hinvegin, so var tað ikki ein so nógv betri forrætning tá, enn tær eru í dag. Har spæla onnur ting sum tryggari bilar, betri vegir, broytt ferðslumentan og nógv annað inn.

– Størsta orsøkin er hinvegin, at Tryggingin øll árini hevur havt ein sera varnan íløgupolitikk. Talan hevur alla tíðina verið um sera tryggja íløgur, og við inflatiónini, sum var í 70'unum og 80'unum, so

merkti tað kortini eitt sera høgt avkast. Snøgt sagt, so hevur tryggingin bara gjørt tryggja íløgur hesa góðu hálvu øldina, og tí er pengakassin somikið stórur. Og sum sagt, so haldi eg tað vera eitt sunt tekin. Tað merkir eisini, at tryggingartakarinn ongan tíð kann koma í somu støðu, sum uppspararnir komu í undir bankrakreppuni. Tí solvensurin hjá felagnum ger, at tað snøgt sagt ikki er nakar vandi fyri, at fyrítøkan kann koma í figgarligar trupulleikar, staðfestir Gunnar í Liða at enda.

Vit spæla ikki hasard

Gunnar í Liða dugir væl at síggja ta skepsis, sum summi hava mótvegis íløgupolitikkinum hjá Tryggingarfelagnum. Men verða upphæddirnar hildnar upp mótvegis samlaðu ognunum, heldur hann ikki, at talan er um nakað vágaverk

ÍLØGUR

Jákup Mørk

Framfýsni íløgupolitikkurin hjá Tryggingarfelagnum hevur ikki verið eins væl móttikin alla staðni.

Eitt nú førði Jørn Astrup Hansen fram í vinnukronikk í mikudagsblaðnum, at leiðslan í Tryggingarfelagnum nú situr á spælur matador fyri peningin hjá tryggingartakarunum.

»Indtil videre er det blevet til et rederi eller to, et par hoteller og adskillige dyneforretninger. Nu mangler man blot er par bryggerier, før pladen er fuld« ljóðaði heldur speiska viðmerkingin frá fyrrverandi bankastjóranum um hetta.

Gunnar í Liða, forstjóri í Tryggingarfelagnum, heldur seg tó væl duga at síggja, hvat býr í reglunum frá Astrup.

– Fyrst og fremst, so haldi eg, at hasin setningurin eina mest lýsir, at Astrup framvegis hevur ein góðan humor. Og at hann sera væl dugir at brúka hendan í sínum viðmerkingum.

Men at eitt tryggingarfelag ger somikið stórar íløgur, sum tit hava gjørt seinastu tíðina. Eigur tað ikki at vera nakað, sum fær tryggingartakararnar at hveppast nakað.

– Tað er rætt, at íløg-

urnar eru sera stórar eftir føroyskum viðurskiftum. Men tú skalt eisini hugsa um samlaða massan, sum vit hava av íløgum. Her hava vit heilt tilvitað gjørt eina vágaspjæðing, sum vit í allar mátar meta sum forsvarliga. Sjálvandi eru so nakrar íløgur í hesum, sum innihalda størri risici enn aðrar. Til dømis hava vit alla tíðina vita, at íløgan í Smyril Line er vágafús, men í mun til samlaðu íløgurnar, so er hetta altso ikki meira enn 2-3%. Og sjálvur haldi eg, at tað er sunt fyri føroyskt vinnulív, at tú soleiðis hevur ein aktør, sum hevur ráð til at seta somikið munandi upphæddir í eina verkætlan, sum kanska eydnast og kanska miseydnast.

– Alternativt kundu vit jú eisini valt, at latið peningin staðið á bók, ella at bundið alt í lánsbrøv. Tað vildi kanska verið tryggari, men avkastíð vildi so verið harteftir. Og framhaldandi hava vit størsta partin av okkara kapitali í tryggunum lánsbrøvum. So tað er ikki upp á nakran máta vandi fyri, at vit missa ein veldugan part av samlaðu ognunum, sigur Gunnar. Og hann leggur afturat, at hann heldur ikki dugur at síggja nakað sum helst lögíð í, at felagið hevur gjørt stórar íløgur uttanlands.

– Í hasum førinum við amerikanska dýnuhandlinum, eru vit farnir saman við einum virkisfús-um føroyingi, sum áður hevur prógvað sítt dugnasemi á hasum økinum. Sjálvandi er ætlanin so eisini, at hetta er ein íløga, sum kann geva eitt gott avkast, og ger hon tað, so eru tað jú pengar, sum koma aftur til Føroya frá íløgum uttanlands. Og tí dugi eg ikki at síggja nakað galið í, staðfestir stjórin.

FAKTA

Spjæðingin í íløgnum hjá TF Holding, er soleiðis.

Lánsbrøv	50%
Útlán	20%
Bygningar	10%
Partabrøv	20%